

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novici za predbrjbu, oglašit ih se naputnicom ili položnicom pošti. Stedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrjbnika.

Tko bi na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u odgovornom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše Reklamacija.

Čekovnog računa br. 947.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani neisključuju, a ne frankirani neprimaju.

Predplata za poštarnom stoji: 12 K u obzira } na godinu 6 K za vrijeme }
K 6 — odn. K 3 — na pol godine.

Izvan carine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. Koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdatelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krimpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Zavijmo za palac.

U talijanskoj novini, koja donosi odluke zemaljskog odhora u Poreču, one toliko poznate "Junte", čitamo među drugim stvari ovo:

Općini Pomeru nedozvoljuje Junta, da pozajmi novca za gradnju školske kuće, jer da školske oblasti još nisu konačno izrekle svoju.

Pomer je općina i župa u području mjestne općine Pule, selo napučeno čisto hrvatskim pukom, bistrim, dobrim, željnim nauke.

Oblastim je pravo, da ono malo djece što jih može stati u jednoj sobi, dolazi na nauku u vlažnu, slabo osvijetljenu, nisku sobu, ili bolje konobu, župnog stana.

Pomerska uprava davno želi školu redovitu sa namjestenim učiteljem i voljna je sazidati pristojnu kuću. Pomer ima i broj djece potrebit za jednu pučku školu, pa da jih i nije baš u Pomeru, lahko bi dolazili neki bliži Premanturi iz vanjstine. Ali da Školske oblasti gube godine da tobože nadju sposobno mjesto izvan Pomeru, gdje da bi i vanjstina od Vinkurana i drugi bliži župljani Premanturski laglje polazili školu.

Školske oblasti samom Pomeru nedaju redovite škole ni učitelja, jer neina za to propisane kuće. A kad Pomer hoće da zida kuću za svoju djecu i svoju školu, onda eto dolazi Junta, koja općini nedozvoljava; da uzme novca na zajam, jer tobože školske oblasti još nisu konačno odlučile.

Tako se, komu je lazno, igra sa ubogim hrvatskim pukom, za godine

prolaze, a razvraćenost djece raste svakim danom.

Početkom ove godine odlučilo je zemaljsko školsko vijeće, da se u Zbandajih pri Poreču ustanovi javna pučka škola. Neznamo točno, al bi reći da je barem nešto zadovoljeno pravici i zakonu; jer odlučeno, da za onaj kroz hrvatski puk škola bude barem u prvih godinah hrvatska, a poslje da se uči također talijanski. Bili bismo i tu progurali; ali sada čitamo, da je Junta odlučila tužiti se napred proti odredbama školskog vijeća u pogledu jezika u pučkoj školi, što se ima ustanoviti u Zbandajih! Dakle valjda i ondje Junta hoće posve talijansku školu za puk posve hrvatskoga jezika.

Što zato, ako djeca skaču okolo bez nauke i knjige, samo da je škola; fabrika za potalijancivanje naroda. Koliko znamo, obećana je "od dvije strane" lepa novčana pomoć za Zbandajsku školsku zgradu; narod bi se malo potrudio, da nakopa i nalomi kamenja, da izkopa temelje, da privede na gradilište potrebni materijal, pak eto ti u malo mjeseci dostojne zgrade. Ali, kad je Junta odlučila rekurs, kako obično knda ide za hrvatsku školu, naći će se budi koji, koj će zatezati sa gradnjom kuće, dok se tobože rieši pitanje jezika.

Treća, koju čitamo, jest, da je Junta na pitanje cesarske vlade, bili dobro stala jedna gospodarska škola u hrvatskom jeziku u Pazinu odgovorila; da te škole po njezinom sudu netreba. Dakle kmetske škole gospodarske netreba u sreću zemlje, koja se samo poljodjelstvom, havi, i netreba je tobože na hrvatskom jeziku za kmetske sinove, koji tim jezikom govore! To je već vrhunac preuzetnosti i bezobzornosti. Mi neznamo doista, bili se više čudili toj izjavi

Junte ili više: e kr. vladi, koja Junta u Istri pita mnenje za takove stvari. Svakako; uz tolike druge zavijmo za palac i ove tri, a dan odmotanja doći će i prije, nego li gospoda u Poreču možda misle.

U zadnji čas doznajemo, da je zemaljski odbor na ponovnu molbu ipak dozvolio zajam općini Pomer za školu, ali na žalost čitamo u zadnjoj "Istri", da je odlučio utok na ministarstvo proti hrvatskom jeziku na onoj školi.

sa Umberto, Romano, Ottaviano, Margherita itd. itd. Eto, vidite, da se ovaj pripravljaju za blaženu zemlju; pa ako i bi se možda otac tomu protivio, njegova djeca onako kršćena i u čisto talijanskom duhu uzgojena, težiti će stalno za prekomorskom braćom.

U ovom nesretnom kotaru nalazi se i ono mjesto, u kojem su talijanski kulturenci pokazali, da neimaju duše ni sra, da su gori nego li niema životinja. U mjestu Materadi, baciše naime po nalogu općinskog glavarstva u Umagu, spomenik sa groba čestite pokojnice M. Tonkela, i to jedino radi toga, jer bijaše napis sačinjen u jeziku, kojim se služi 95% župljana one župe, u jeziku, kojim se je jedinim služila pokojnica u pjezičnoj poštanoj obitelji, u jeziku naime hrvatskom. Taj nesretni spomenik leži još uvijek na putu pred crkvom razlučen na više komada. Utok općine Umag proti riešiti svih oblastih u Primorju, leži već godinu i pol u Beču. Da se tu radi o tomu, da se zadovolji bilo u čemu kakvom Talijanu, bita bi stvar već davno i davno riešena. Ali jer se radi o našem poštom čovjeku, on može čekati, dok se velikoj gospodi svidelo bude.

Ovaj slučaj ne samo što mora da razuži svako nepokvareno srce, već mora da ugrje u žilah i najbladniju krv. Treba bo znati, da gospoda nedozvoljavaju postaviti hrvatskog napisu na spomenik haš u onom selu, gdje imade pred crkvom i u crkvi glagolskih napisa, gdje su svi stanovnici osim dvojice il trojice doklaćenih tudjinaca. Slovinci ili Hrvati, koji govore doma, u crkvi i vani medju sobom jedino hrvatski. Zar nije to Bogu plakati? Nemora li čovjek skočiti krv u glavu? Oj nepravdo nikad te ne bilo!

DOPISI

Iz sudbenoga kotara, bujakoga.

Čitali smo u svoje vrijeme u naših novinah, kako bijaše zapitano više vojnika iz Istre: kamo spada Istra? Ovi odgovoriše, da spada k Italiji. Da je to posve istinito, možemo potvrditi i mi, jer čete to čuti od svakoga talijanskoga mladića iz ovoga kotara, koji služi cesara i kralja. Neznamo, čine li to iz neznanja ili iz zlobe, ali žalostno je svakako, da-c. i. kr. vojnik austrijski, rođen u Istri, utvrditi može, da već spada Istra Italiji. Da nam on, reče: Istra će, pripadati Italiji, stisnuli bismo, spleći i rekli: ali sinko imaš pravo, jer na to, rade i oni, koji bi morali svimi silami proti tomu raditi. U su-jednom gungjeđu, gori u Bujah neima jedne jedine osobe, koja talijanski misli i čuti, koja nebi bila u dnu duše osvjedočena, da će naša Istra u što kraćem roku pasti pod Italiju.

Nečudno se, što se za tu misao zauzima i bore talijanski pravci i kolovodje, ali je žalostno, što se za njimi povode i tobož austrijski misleći, dapače i takovi, koji su još do nedavna naši bili. U jednom selu ovoga kotara pomogla je banka "Slavija" od gotove propasti nekog posjednika, koji bijaše vatrien Slovincac dok je trebao pomoći. Kad se je podkožio i kad mu se je sa naše strane pomoglo, zahoravio je na prošlost, te on krsti lievo i desno svoju dječicu po veliko-talijansku:

Obćinski izbori u Umagu vršili se dne 12., 13. i 14. marca. Sve što je moglo hodati, poslo je na izbore iz čitave općine. Borile se dvie talijanske stranke: stara načelnikova i nova, kećnika Apollone, što ih vino privole k propasti. Moglo se nekako reći, dok još nismo znali, da su stolice isture ljudi, koji bi mogli živjeti na sreću svoju sobstvenu i na sreću drugih: izgubile svoje sile, svoj razum i svoju dušu, jer imade šestih opć., a ovaj ih otrov doveo u izkušenje...

Danas se više ne smije i ne može reći, da je užitek alkohola stvar pojedina čovjeka; da se njegov užitek neškodljiv; da svakto znade, što radi, pa mu nema nitko da podaje nauka i.t.d.... Ne: To je društvena stvar najveće važnosti. Hoćemo mi, ili ne: Svi su ljudi danas podijeljeni u dva tabora: jedni se bore rieču i primjerom proti bezobzornom užitku alkohola; drugi isto tako brane rieču i djelom taj otrov, i taj broj, taj rat, vidjamo mi u svim zemljama; ina tomu dvadeset i nekoliko godina, da ga i mi u Rusiji vodimo sa svom odlučnošću.

Podlistak

Žestoko piće — otrov ljudina.

Napisao g. Lav Nikolajevič Tolstoj.

S uskoga: preveo, Armin Korčić.

(Nastavak.)

Žestoka, dakle, piće ne podaju mi zdravlja, ni snage, ni toplote, ni veslosti; ona privode tek samo, zlo i opet zlo. Čovjek bi morao konačno misliti, da svaki razuman i dobar čovjek ne samo neće sam piti, ih žestokih pića, nego da će svimi silami nastojati, kako bi druge odvratilo od toga otrova. Na žalost vidjamo danonice baš protivno. Ljudi se tako čvrsto drže starih navika i običaja, oni se još tako težko mogu toga osloboditi, to mi još dan danas vidjamo mnogo dobrih i mudrih ljudi, koji — ni iz daleka ne napusti ni užitak, kao ni običaj, da ih nude — svoju zlu naviku uporno brane...

— Nije — vele, oni — uživanje samo zlo, nego zlorabab toga uživanja? —
— Kralj David veli: Vino veseli srce čovjeka. Hrist na svadbi u Kani, Galilejskoj, blagoslovio je vino? —
— Kad ga ne bi pili — izgubila bi vlada najizdašnije vrclo svoga budžeta (dohodka)? —
— Nije moguće slaviti kakvu svetocnost ili svadbu, a da ne bude vina? —
— Kako da čovjek kod kupa ili prodaje, ili za posjeta, svoga prijatelja ne gucne koju čašicu? —
— U našem životu, punom jada i nevođa svakojakih, moramo da pijemo — vele biedni radnici. —
— Pijemo li samo prigodice i to umjereneno, ne škodimo, time nikomu? — vele imućnici. —
— Piće je veselje Rusije, rekao je već Carević Vladimir. —
— Ono škodi samo nama i naše se lič nas. Ne čemo nikomu da propovedamo moral, al ne čemo ni to, da nam ga tko drugi na-

živava. Ni smo ni prvi, a jamačno ne čemo biti ni posljednji — vele bezsrarni ljudi.

Tako gude pilci svije stalša i dobe, da se opravdaju. Ali ta opravdanja i izvinjavanja, koja su se još prije kakovih trideset, četrdeset li godina mogla nekako dopustiti, ne mogu se danas više odobravati. Ona su nekako opravdano zvučila, dok se je mislilo, da užitak alkohohnih pića nije pogibeljan, pače da podaje zdravilja; mogla su se opravdavati — velim — dok se još nije znalo, da je alkohol otrov; dok se nisu poznavale one strašne, sada lako vidljive posljedice pijanstva.

Moglo se je tako govoriti, dok još nije bilo na stolice i tisuće ljudi, što uz strasne muke, umiru, jer su se privikli na piće, pa ga se ne mogu više odviknuti.

Moglo se je reći, da vino nije škodljivo, dok još nismo vidjeli stolice i tisuće žena i djece, koji gladuju, jer su im se olcevi i muževi podali piću. Moglo se je reći, dok još nismo vidjeli one stolice i tisuće zločinaca, koji sad izpunjavu zatvore i tamnice, i one

(Konac.)

niova. Ova je propala, u svih trih tjelih. Predobili su oni, koji su znali bolje mišiti i plaćati. Sram bilo trgovca i blago!

Neki Vaš dopisnik tužio se onomadno, što neima i u ovom kotaru odlučnih narodnih svećenika. Zali bože istina je, što su u ovom kotaru riedki odlučni naši svećenici, ali vjerujte mi, da je u onih okolnostih i uz one ljude veoma teško biti odlučnim i radinim; proti ovakvoj lukavosti, himbi i prevari teško se je boriti. U ostalom to je iskusio i dr. Apollonio?

Franina i Juriba.

Fr. Bi reć, da j' počel lindarski Mate opet kumedijat.
Jur. Zać ćuti, da se bliža mesec maj.
Fr. Borme ti vidiš dalje nosa.

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Bečke novine javljaju, da će se opet sastati carevinsko vijeće oko 20. maja. Zemaljski sabori imali bi zasjedati do 5. maja. Zatim bi se imali sastati zastupnici iz Česke i Moravske, da nastave pomirbene konferencije u Beču.

Dne 6. i 7. t. mj. održavale se u Beču zajedničke ministarske konferencije, radi ustanovljenja zajedničkog proračuna, koji će se predložiti delegacijam na razpravu. Taj proračun za god. 1901. izkazuje znatnih povisica. Delegacije sastati će se mjeseca maja.

Zadnjih dana pisale su novine, da kani odstupiti ministar za zemaljsku obranu general Krieghammer, jer da traži velike svote novca u vojničke svrhe a njegovi drugovi, da se tomu protive.

Dne 7. t. mj. primio je cesar i kralj ministra predsjednika dr. Körbera u podulju audienciju.

U sjednici gradskoga zastupstva u Beču dne 6. t. mj. položili su zastupnici prisegu na novi statut za grad Beč. Zidovsko-liberalni zastupnici dali su ostavku radi toga, što je potvrđeno za grad Beč novi statut, kojim se oduzimaju lužiliberalecm dosadašnje povlastice.

Svi zemaljski sabori ove pole monarhije, koji sada zasjedaju, bave se većinom gospodarskim pitanji.

U Goričkom saboru prihvaćene su zakonske osnove, kojim se daje podpore za gradnju željeznica u Furlaniji i za Goricu-Ajdovšćinu.

Slovenski zastupnici očutili su jurve pristranost zemaljskoga kapetana u narodnostnom obziru, jer se taj služil kod razprava jedino i izključivo talijanskim jezikom premda znade i slovenski. U obće pada u oči, što su slovenski zastupnici stupili u Gorički sabor, neopravdav ničim taj svoj korak.

U ljubljanskom saboru stavio je zastupnik Žitnik predlog, kojim se pozivlje vladu neka više neobnovi nesretnu vinskul klauzulu u ugovoru sa Italijom.

U dalmatinskom saboru stavio je zastupnik Biankini predlog, da se sav prihod od zemljarine prepusti zemlji za poboljšanje financijalnog stanja Dalmacije; zastupnik Zore predložio je i sabor prihvaćio predlog, da se u Dalmaciji osnuje tvornica duhana.

U českom saboru stavio je zastupnik dr. Šamanek predlog, da se uvede u sve česke srednje škole ruski jezik kao obvezatan predmet. Ministar za Česku dr. Rezek, viedao je ovih dana u Pragu sa českim narodnim prvaci.

Srbija. Novi zakon o porezovanju privrede izazvao je u trgovačkih krugovih veliko nezadovoljstvo. Po tom zakonu slobodno je ministru financija obteřeti po volji srbske trgovce porezom. Mnogi trgovci zatvorili su radi toga svoje trgovine, jer nemogu da plaćaju onoliko poreza, koliko ministar zahtjeva. I taj zakon izvoren bijaše pod uplivom nesretnog razkralja Milana.

Rusija. Veliki knezovi Mihovil i Juraj putaju Italijom. Ruski carski supruzi posjetiti će julija mjeseca Kopenhagen, pristolnicu kraljevine Danske.

Rat u južnoj Africi. Bojna sreća namnijala se opet jednoč junačkim Burom. Prosloga ćedna uhvatili su pet kumpanija englezkih nedaleko Bloemfontaine.

Pokrajinske:

Umrli. U subotu umro je u Trstu bivši kolarski poglavar u Puli, vitez Con ti. Lihka mu zemljica. — Jućer je pokopan župnik kaldirski, č. g. Ivan Pahović, domaći ćovjek, brat kanonika Emanuela. Vječni mu pokoj!

Imenovanje župnika: Zadnji broj „Acta curiae episcopalis Veglensis“ donasa imenovanje župnika kako sledi: Beli (otok) Cres, prečastni Ivan Sinčić, kanonik kuratnog kaptola u Cresu, Novalja (otok Pag) č. g. Antun Bonifacić, upravitelj kuratije u Sansigu; Punat (otok Krk) č. g. Franjo Žić, privr. vjeroućitelj u Lošinju i napokon Sansig, č. g. Ivan Sparožić, upravitelj kuratije u Sv. Martinu.

Kako ćujemo, ustolićenje novoimenovanih župnika uzslediti će na mali Vizam 22. t. mj. Cestitamoo klicuć: Vivant sequentes!

Posujilnica u Vodnjanu. Istarska Posujilnica u Puli zauzela se je medju težaci grada Vodnjana (Dignano), da ustanove i ondi svoje kreditno društvo. To su učinili već lanjske godine. Jućer — dne 9. aprila — bila je prva redoviti skupština te nove posujilnice. Pošto su seljaci grada Vodnjana skoro svi latinske krvi i govora, njihova se zadruga slaži talijanskim jezikom. Zastupnik dr. Laginja prikradio jim je u tom jeziku pravila i glavni dnevnik.

Skupštini je već od početka prisustvovalo 207 članova. Kasnije došavši nisu se već ni brojili.

Sastanak je bio u takozvanoj bolnici mornarice br. 2. (kuća Frank), koja je sada prazna, pak ju je c. i kr. lućki admiralat (viceadmiral Hinke) ustupio za tu porabu.

Skupština je tekla u najboljem miru i redu. Dr. Laginja razumiaćo je prisutnim korist udruživanja i spomenuo, da on u lih pitanjih nepozna razlike jezika; dapaće hoće da Vodnjanskim kmetovima dade dokaz, kako su Hrvati voljni zauzeti se za napredak takodjer njihov.

Skupština otvorena u 8 1/2 u jutro, a trajala je do 11 1/2. Odlučila je glede tajnika i glede ukupnog iznosa, do kojega se društvo smije zadužiti, kao i glede najvišeg iznosa zajmova, koje može ukupno dati.

Potvrđena je i za nadalje dosadašnja uprava, to jest: predsjednik Ivan Ghersich pok. Ivana, njegov namjestnik: Giacometti Ivan pok. Bartola, i druga tri odbornika: Fioranti Domenik pok. Angela, Gorlato Anton pok. Frana i Pautletich Anton Andrijević.

Tajnikom izabran je privremeno Josip Jursich Josipov, a blugajnik, bitil će član odbora. Jursich se je u Puli već nekoliko vježbao u poslovanju.

To je kreditno društvo za sada na omedjašenu garanciju. Svaki odgovara prema društvu sa 20 kruna za svaki za-

družni dio. Ima svega 370 zadružnih delova.

Istini za volju treba izjaviti, da je i protivne strane bio podpuni mir i red, kako pred 4-5 godina nebi bilo. Devedei aprila 1900. znaći veliku moralnu pobjedu hrvatske stranke u Istri i pokazuje talijanskoj stranci, kojim putem treba da uđaru, ako će mira i napredka u Istri. Težacka ruka u talijanskih gradovih to već prilićno uvidja; i u tom je pametnija od neke gospode. Društvo o kojem govorimo registrano je pri c. kr. sudu Rovinjnskom u registar zadruga pod imenom „Cassa rurale“. Dignano. Ufamo se, da neće dugo potrajati, pak će vanjski težaci hrvatskoga roda (Karnica, Marčana, Filićpan, Roverija) ustanoviti takodjer svoje sličite zadruge, oni dakako hrvatskim jezikom, jer Vodnjanska je samo za stanovnike istoimene gradske pozorne obćine.

Iz Buzeta nam pišu. Ako se kod drugih sudova imaju što tužiti na pomarjkanje pisarničkog osoblja, to se imamo mi u najvećoj mjeri. Imamo dva diurnista, ali od tih niti jedan nije dobar toćno u zapisnici zapisali, što mu se hrvatski ili slovenski reće, pa kad dodje koja stranka i zapita, nek se njezine rieći zapisu u jeziku, u kojem su izrećene, mora sudac reći: oprostile ne mogu vam zadovoljiti, jer nemam pisara, koji pozna vaš jezik u u pismu. Za to se i dogadja, da hrvatski spisi čekaju najviše na prepis. I kod nasega suda, dakle valja ona, da najzadnje kolo najviše skriple! Molimo, da se ili promjene kola, ili da njim se dade malo — kolomaza.

Spomenica na apost. nuncija u Beču. U glasilu trćanskih židova ćitamo, da su lindarski Talijani (!) poslali spomenicu apostolskom nunciju u Beču, proti uvadjanju u hrvatskoga jezika u crkvene obreda one župne crkve.

Koliko je nama poznato, neima u Lindaru u obće Talijana, a hrvatski jezik, u koliko se rabi u crkvenih obredih, obstoji od davne davnine. Ti umišljeni lindarski Talijani misle valdi, da mora biti uslišana svuda svaka njihov laž i kleveta, kao što je obćno uslišana u Porću ili kod pazinskih krunjela. Škoda da lindarski Talijani (!) nepriobće tu svoju glasovitu spomenicu!

Nasledovanja vriedno. U selo Playje — obćina Milje — poslalo je obćinsko glavarstvo iz Milje više tabla, koje se je imalo na pojedine kuće pribiti. Te table nosile su jedino talijanske napise. Naši ćestiti Playjanci nisu htjeći dopustiti, da se pribije na njihove kuće talijanske table i tako su odslanici slavne obćine Milje natrag u Milje dopeljali talijanske table.

Obćina Grožnjan za talijanske djake u Pazinu. U talijanskih novinah ćitamo, da je obćinsko zastupstvo slavnoga Grožnjana podarilo 50 kruna za djake talijanske realne gimnazije u Pazinu.

Sretnih li grožnjanaca, koji imaju toliko novca, da ga mogu ovako bezkoristno i nepotrebno razbacivati. A što će na to naš izvanjski puk?

Iz Umažke obćine pišu nam 8. t. mj.: Davno pred obćinskim izbori vriedjali i drađile se obje stranke u gradiću Umagu medjusćebno pjevanjem porugljivih pjesama. Za to je doznala politićka obćlast, koja je zabranila u Umagu svako pjevanje na javnom. Takodjer mladćem, koji bijahu pozvani na novadenje, zabranise svako pjevanje. Svakoga prekršitelja ove zabrane odvedu na polićko poglavarstvo u Poreć. Nu: ošim pjevanja, bijahu zabranjeni i razni povići, dvojbene rieći, vika, itd.

Tako eto postupaju talijanska gospoda sa svojimi istomišljenici Talijani, koji su vrhu toga još i slavni „cittadini“. Što bi se dogodilo tekar onda, kad bi bile ustale hrvatske podobćine proti talijanskim nasilnikom i taćiteljem? Stalno bi bili tada Talijani raztrubili na sve ćetiri strane svijeta, da se Hrvati bune, te bi im bili njihova sela poplavljeni sa vojnicima, da drže u strahu i trepetu hrvatske divljake, uskoke i t. d.

Iz učiteljskih krugova Istre: Ne prestano sam oćekivati, da će se o predmetu, o kojem vam mislim pisati, javiti koji vriedniji kolega ili, što bi bilo još umjестnije, naša učiteljska društva: Kada se to do sada nije dogodilo, evo mene sa par redaka, a molim, da će govoriti iz srea većine hrvatskih učitelja Istre.

Neki „m.“ (valda učitelj) se je u Ućiteljskom tovarištu uvidgao do nekoga nedogiednoga slobodoumlja, pa u svojem prenaprednom duhu: nas obćine radnike oko narodne prosvjete naziva ništa manje nego „popovske prirepine“, koji odisu „natražnjackim“ duhom. Mi najodlućnije odbijamo od sebe ovaku uvriedu, nanesenu egromnoj većini hrvatsko-slovenskog učiteljsva u Istri. Mi nismo ničije prirepine, nego slobodni hrvatski pućki učitelji, proniknuti pravim duhom novodobne napredne škole i ljubavi do našega zapustenoga hrvatskoga naroda u Istri. Ne smeta „što smo mi u tjesnom prijateljstvu sa našim svećenicima, te u medjusobnom poštivanju radimo žložno oko moralnoga i materijalnoga napredka našega biednoga naroda. Većina naših hrvatskih svećenika (dakako, da ima i tu iznimaka, kako i po svuda) su naši dobri prijatelji, koji sazaljuju nas i naše biedno materijalno stanje, te zajedno s nama rade oko unapredjenja i razvitka našega školstva, ali ne u „natražnjackom duhu“ i u „hudom klerikalizmu“, već na temelju „krščansko-liberalnih“ načela. Smjesho je dakle govoriti i pisati, da ćamimo pod morijom spijunstva nekogh svećenika“. Gospodin „m.“ valdi uzdiše za onakim bratubojnim bojem, kakav se, na žalost, vodi u Kranjskoj. Nije svaka biljka za svaku zemlju. Uprav je izdajnićki „unasiati u našu Istru nekakav razkol, koji još, hvala Bogu, ne obstoji. Ne ćemo se dakle laćiti od gospode svećenika, nego ćemo se s njima i s ostalim rodoljubima uhvatiti u još ćvrće bratsko kolo i složno raditi oko svestranoga napredka našega naroda. Mi moramo nastojati: kako li bi se u junaćkoj slozi odhrvali obćem dušmaninu“!

(Onaj nesretni „m.“ poznata nam je ptica kukavica, koja je iznesla jaje u tuđje gnezdo. Žalimo onaj slovenski list, što prima onakve vijesti od učitelja, na kojega gledaju svi učitelji Istre, Hrvati i Slovenci najvićim prezirom. Deder neka se prijavi punim imenom, pak da vidimo oko u oko; dokaže li nam protivno, skinuti ćemo kapu njemu i urednićtvu „U. T.“ Op. Ured.)

Jedan koji nije ničija prirepina.

Piša nam iz Omišlja. Naše obćinsko zastupstvo sa na ćelu svojim ćestilim načelnikom g. I. Fabijanićem, izabralo je u poslednjoj svojoj sjednici jednoglasno obćinskim lijećnikom g. dr. Antu Lauša iz Travnika u Bosni, ćestita i ćelik Hrvata, mladu, te vrstnu silu.

Hvalevredan je ovaj čin, kojim nam je silo zastupstvo i opet pokazalo koliko mu na sreću leži boljak i dobrobit naše obćine.

Uvidjeli su oni i s njima-naše obćinstvo — da nam je lijećnik potreban ko svagdanji krah i da je ne moguće, da i na dalje ostanu u tom pogledu ono stanje, koje je do sele vladalo.

Ako je dosada komu trebalo lijećnika, morao je ići po njega u Krk (ćetiri sata dobra hoda), pa se je više puta dogodilo, da je lijećnik, koji je bio lijećnikom malne svih obćina na otoku Krku, bio u Baški ili Vrbaniku ili u bud kojoj obćini; a ne može se isključiti ni ovaj slućaj, da bi došli u Krk po lijećnika istodobno dva ili tri ćovjeka svaki iz druge obćine, kamo će sada lijećnik najprije? Uzimimo, da je lijećnik odmah pobrzao k bolesniku u Omišalj, pretražio ga, našo ga teško bolestnim, prepisao mu lieć, pa ćta onda?

Trći brže opet puna ćetiri sata u Krk, a puna ćetiri sata iz Krke po lieć, u to vrijeme bi bolesnik mogao, ko što no se obćava reći, pet puta umrićti.

Tomu je zastupstvo sa g. načelnikom na vrlo plemeniti način doskočilo. Time što je za svoju občinu izabrala liečnika, koji će morati voditi i liečarski ormar. Pomožno je time donekle i bližim občinam na Krku, koje dakako imaju svoga obćinskoga liečnika; ali ne u mjestu obćine no u Krku, jer će se u slučaju potrebe moći i imati gdje pomoći. Pomožno je time cjealom otoku, jer tko može jamčiti, da ne će oboliti i koji od na otoku prakticirajućih liečnika?

Jednoga naučnika traži naša tiskara. Isti mora biti 14 godina star sa barem 2 razreda gimnazije ili realke.

Iz drugih krajeva:

† Stjepan Pregelj. Dne 4. t. mj. preminuo je u Trstu mladi slovenski rodoljub g. Stjepan Pregelj c. k. financijski pefovodja. Vječni mu pokoj!

† Andrija Danev. Dne 6. t. mj. preminuo je nakon kratke bolesti u Trstu c. k. pošlanski asistent g. Andrija Danev u cvietu mladosti. Rodom bijaše iz Proseka. Počivao u miru!

Brodovi c. i kr. mornarice u Trstu. Dne 7. t. mj. doplovišu sa sljedeći brodovi c. i kr. mornarice u Trst: Budapest, Wien, Monarch i više torpednjača.

Izbori u Trstu. Dne 5. t. mj. birali su u gradu Trstu izbornici 1. razreda 1. velespedjenci. Izabrano bijaše 11 kandidata progresove stranke i kao dvanaesti načelnik trščanski g. dr. Dompieri. Ovaj bijaše izabran protiv volji židovsko-liberalne svoje, koja ga mrzi iz dna crne njoj duše. Načelnik Dompieri izabran je tako dva puta, t. j. u III. i I. razredu.

Izbiri u trščanskoj okolici. U trščanskoj okolici bila se je u nedjelju dne 8. t. mj. ljuta borba. Da, lahko rećemo, da takove borbe nije još doživila trščanska okolica.

Imena slovenskih kandidata priobćili smo u predprošlom broju našega lista. Talijanska progresova stranka grada Trsta, postavila je u pet izbornih kotara svoje kandidate, dočim je u šestom kotaru kandidirao na svoju ruku poznati prvak pokojne konservative stranke u Trstu g. Burgstaller.

Izabrano bijaše 5 slovenskih kandidata i jedan progresista, t. j. Banelli i to usljed najnemoralnije agitacije. Slovenci izabrani su: dr. Rybarž, I. M. Vatrović, Fr. Dolenc, Iv. Gorinč i dr. Gregorin. Zivili svjestni izbornici i njihovi zastupnici.

Jeli moguće? Iz Trsta brzojavljaju dne 7. t. mj. ljubljanskomu „Slovene“, da se je zemaljskomu kapetanu za Istru toliko posrećilo prodići sa „modus vivendi“, da će staveniki zastupnici sudjelovati kod sjednice istarskoga sabora.

Mi o tom uspjehu g. komandatora Campitelli-a neznamo do danas ništa i dvojimo vrlo, da no u Trstu bolje obaviješteni nego li mi u Istri. U ostalom za koj dan biti ćemo i o tom na čistu.

Prispodoba. Irska je pred stolinu godina tjesnije vezana s Englezkom uz gubitak svojega neodvisnog parlamenta.

To još znađe bolji dio naroda i njegovih zastupnika, te premda ljube i poštuju staru kraljicu Viktoriju, traže svakom zgodom pravicu, da o svih svojih poslih Irska kao država samostalno odlučuje bez Englezke.

Ta se borba vodi sto godina i nezaboravljiva se nezakonitosti, kojim je Irska utjelovljena Englezkoj.

Glavni grad Dublin dao je nedavno na kraljicu adresu, punu poštovanja i ljubavi. Listovi, koji su proti samostalnosti Irske stali su na to pisati, kako je stranka samostalnosti popustila svoj program.

Na to je gradsko vieće izdalo sljedeću resoluciju, lili odluku:

„Pošto je dio unionističke englezke i irske stampe krivo tumačio adresu na kraljicu, kao da je tobože tim napuštena politika irske samostalnosti, gradsko vieće (Dublinsko) sakupljeno prigodom otoga is-

nje sjeđinjenja s. Englezkom izjavlja, da je ono sjeđinjenje bilo postignuto prevaram i šarmotnim podmićivanjem, pak da irski narod neće nikada vjerno podupirati vladu, koju se temelji na onom činu; i da irska zemlja neće biti zadovoljna, dok nebude uzpostavljen njezin narodni sabor“.

I u Hrvatskoj ima unionista, koji drže, da je sveza s Madjari, kako je stvorena nasgodbom od 1868, sva sreća za Hrvate. Na ima opet jaka stranka prava, koja uči, da je sabor, koj je nagodbu s Madjari primio, nezakonit, jer sastavljen po netaulotom izbornom redu, po kojemu je samo malen dio naroda bio zastupan. Ta stranka prava, bori se za korisno i izvršeno načelo, da Hrvati ujedinjeni imaju po povjesti davno i nikad izgubljeno pravo, da se upravljaju po zakonih koje stvore sami sa svojim kraljem.

Izjave hrvatskoga naroda slične onoj Dublinskoga gradskog vieća, nespimaju zatomiti, već se često moraju ponjavljati. Savez s Ugarskom da, ali na temelju jednakosti i slobode, a počinjenosti pravi Hrvati nespimaju priznati nikada ni nakon 100 godina.

Podpisujemo sa obim rukama. Velezaslužni naš mitrovački drug „Hrvatski Branik“, koji doista podpuno opravdava svoj krasni naslov, vapije neprestano za slogom među Hrvatij svijih stranaka. Na lazeći se na braniku hrvatstva u onom dielu naše Hrvatske, gdje nastoje domaći izrod i tuđji klataži oleti dnevni značaj i biljeg onoj grudi zemlje, koju su Hrvati natopili svojom dragoceniom krvju u borbi za slobodu svoje domovine, čuli oni življe teške udarce, koje se nanaua Hrvatima u svih njihovih pokrajinah, pak pozivlje razdvojenju i posvadjenu braću na slogu i zajednički rad za spas, slobodu i jedinstvo svih Hrvata.

I u zadnjem broju od 4. t. mj. upozoruje „H. B.“ u uvodnom članku pod naslovom „Na oprez Hrvati“ sve Hrvate na pogibelj, koja im prieti od Madjara, Niemaca, Talijana i Srba, te ih zaklinje, da se već jednog opamete.

U koliko su nam pogibeljni ovdje na našem jugu lukavi Talijani, piše dični „H. B.“:

„Talijani, s kojimi imademo mi posla, jesu irendentiste. Trst i Istru glasno nam to svjedoče. Recimo, da se ostvari želja tih talijanskih „nespaaenika“, što će biti od nas? Svak uvidja i mora uvjediti, da je u tom slučaju nestalo hrvatstva na obalab jadranskoga mora. A gledajte ljudi, i oni se međusobno ne slažu u pojedinostih i taničnih političkih. Ali kad dodje do toga, da rade protiv Hrvata ili Slovenaca. oni su svi bez iznimke slozni, bili oni klerikalci ili liberalci ili demokrate ili aristokrate ili socijalni demokrate ili čak anarhiste.“

Talijanska „Lega nazionale“ imade podporu iz same kraljevine Italije, ter se prvi njihovi ljudi ne stide, da javno rieću i djelom pomaua „nespaaenike“ u naših hrvatskih kraljevih. Dok tako stvari kod nas stoje, što rade naopako po nas naši ljudi? Mislite, da se oni bore protiv talijanskoga držkoga nasilja? Varate se! Naši se ljudi bore međusobno, ter dobacuje jedan drugomu najgora lične uvrede, a tuđinci se tomu raduju, ter sasvim mirno i lako provode svoje ciljeve“.

Zaključujuć svoj krasni članak, daje ono uredništvo Hrvatom sljedeću uvazjenja vrijednu opomenu i nauku:

„Kad kuća gori, ludo je pitati, tko je kuću zapalio. Glavna je stvar, da se kuća spasi od požara. Kad se kuća spasi od požara, onda se traži krivac, da se kazni, ali nitko neće tražiti krivca, a pustili, da kuća izgori. I nama gori krov naš glavom. Spaašavamo domaći krov, a kad ga zajedničkim silami spasio, potražimo onda krivca i dajmo mu lekciju, koju je zaslužio“.

Gostinjac sv. Jeronima u Rimu pretvoriti u crkvenii kolegij. Odlukom

sv. Oca pape Leona XIII. riešeno, je hvala Bogu, jedno veoma važno pitanje, i to u ovom smislu kako se je to već odavno obćenito željelo. Sv. Otac naima odredio je, da se gostinjac sv. Jeronima u Rimu i s njim spojeni kaplot pretvori u crkveni kolegij, u koji će se primati mladi svećenici iz cijelokupno: Hrvatske, da se u vječnom gradu izobrazuju u znanosti bogoslovnoj i u drugih liepih disciplinah, kako bude koga sreće nukalo i potreba iskala.

Radosno priobćujemo ovdje na hrvatskom prievodu pismo kardinala, kojim on javlja našim preuzvišenim i prećasnim nadbiskupom i biskupom tu znamenitu vjest:

Preuzvišeniu i prećasnoju gospodi nadbiskupom i biskupom pokr. Zadarske, Zagrebačke i Vrhbosanske.

U audienciji, koju je potpisani kardinal imao dne 16. teknećega ožujka, blagovolio je sveti Otac papa Leon XIII. odrediti, neka se što prije izvede, što je već ugličeno, da se ilirski gostinjac sv. Jeronima u Rimu pretvori u crkveni kolegij, kojega će poglavari i pitomci preuzeti dužnosti, što ih sada ima kaplot.

Kako bi se ovaj cilj lakše postigao, hoće i nalaze Njegova Svetost, da se u Rim pošalje vrstan svećenik, rodom Slaven, kojega će izabrati biskupi crkvenih pokrajina Zadarske, Zagrebačke i Vrhbosanske, te da se nastani u domu sv. Jeronima i iz prihoda toga zavoda dobiva što je potrebno za pristojno uzdržavanje, pa sve dobro razmislivši, što valja imati pred očima u ovako važnom poslu, da u neposrednoj ovisnosti od kardinala pokrovitelja sastavi željkovanomu kolegiju pravila i otvorenje mu slobodno, pospjesi.

Potpisani kardinal držo je za nužno, da sve ovo saobči riečenim biskupom, neka oni to vjerno provedu, pak im prosii od Boga svaku sreću i svaki napredak.

U Rimu dne 10. ožujka 1900.

† S. kard. Vannutelli,

pokrovitelj i apostolski visitor zavoda sv. Jeronima.

„K. L.“

Atentat na waleskog princa. O atentatu na princa waleskoga javljaju se ove pojedinosti: Waleski je princ, putujući iz Londona u Kodanj, stigao vlakom iz Ostenda u Bruselj u 9 1/2 sati posliju podne, na što je sešlo u pratnji svojih dvaju tajnika kolodvorskim drvoredom gore dolje jedno po satu. Kad je princ ušao u salonska kola i vlak u 1/4 8 s. krenuo sa sjevernog kolodvora u Bruselju, skočio je jedan čovjek na stepenice salonskih kola, u kojim se sjeđio, pa sa svojom suprugom i jednim ordonanćastnikom, te izpalio dva hitca iz revolvera, a da nije princa pogodio. Kad su hitci pali, vlakovođa je odmah zaustavio vlak, a željeznički nadzornik priletio k princemv salonskim kolima i atentatora udario po ruci prije, nego je ovaj mogao da izpali treći hitac. Među obćinstvom nastala je velika uzbuđjenost. Atentator stao se hrvati sa nadzornikom, koji ga se šeeppao, ali je u to priskoćilo nadzorniku više osoba u pomoć, te su svi zajedno razoružali atentatora.

Princ se je pokazao dva puta na prozoru i zapitao, je li atentator uliečen. Kad je dobio pozitivan odgovor, krenuo je vlak dalje. Ustanovljeno je, da je atentator 16-godišnji linar S i p i d o iz St Gillesa.

Društvene:

Konstituiranje. Prošle subote konstituirao se je novoizabrani odbor „prvog istarskog sokola“ u Puli na sljedeći način: Starosta, Laeko Kriz; podstarosta, Josip Krmpotić; tajnik, Ernest Jelusić i blagajnik Eugen Tomljenović i 5 odbornika. Istodobno bio izabran i odbor za zabave. Odborske sjeđnice obdržavati će se svakog drugog četvrtka, počam od 12. t. mj. Na 24. travnja nastavlja se redovite vježbe.

Novo društvo u Istri. Naši velezaslužni rodoljubi u Pobjeh, kraj Kopra, imadu već duže vremena ne službeno pjevačke društvo: Sada imade to društvo

pod naslovom „Mirija“ potvrđena pravila, te će prirediti na uskrsni ponedjeljak u Čezarij prvju svoju zabavu. Društvo imade 120 članova.

Skupština podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Splitu. U nedjelju obdržavala se u rodoljubnom našem Splitu godišnja glavna skupština tamošnje podružnice naše družbe u prostorijah „Hrvatskoga Sokola“, Hrvatskoga Napredka.

Ženska podružnica u Kastru, obdržavala je u nedjelju 25. ožujka redovitu, glavnu skupštinu. Odbor ostaje stari, akoprem su se odbornice zahvalile bile.

Članarinu za god. 1899. uplatiše po 2 K Jardas Ivka, po 1 K Jurinac Hedviga.

Za god. 1900. uplatiše po 2 K Bačić Cilka, Dukić Antonija, Grosman Eugenija, Grosman Ema, Jelusić Nadala, Jelusić Ljudmila, Jurinac Marija, Kučić Tereza, Marjanović Antonija, Rubesa Alba, Šuštar Ana, Zottmann Monika; po 1 K Babić Gizela, Bačić Lidija, Buzdon Cilka, Dukić Josipa, Dukić Nadala, Grosman Marija, Jelusić Marica, Kučić Marija, Kučić Nadala, Munić Dorina, Rubesa Petra, ova platila i za god. 1901; Sablić Srdoč Amalija.

gdja Jurinac Marija darovala 2 K, gdja Jardas Ivka 1 K.

Bog živi naše članice! Najljepša hvala darovateljicama.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Mihotićih obdržavala je dne 19. ožujka svoju redovitu godišnju skupštinu.

Pošto se sabrao dovoljan broj članica, gdja predsjednica pozdravi liepim riečima prisutne, zahvaljujući im, što su se odazvale njezinu pozivu. Toplo im preporuča, nek se posvuda sjećaju družbe, sakupljajući u svakoj zgodi darove na korist iste.

Na svršetku se govora gospodja zahvali na časti, te želi, da se bira drugu predsjednicu.

Nu o tom članice, kao da ne čuju, već jednoglasno povikaše: Živita predsjednice! i naša veleuvredna gdja. Kundićeva ostade na obće zadovoljstvo i unapried predsjednicom, na čemu njoj najusrdnija hvala. Blagajnicom bje izabrana gdjica. Marija Albertini, tajnicom gdjica. Milka Kinkela.

Sada se prešlo na uplaćivanje članarine.

Za god. 1899. uplatiše: gdje. Kinkela Josipa 1 K, Slavić Roza, Širola Milka 2 K.

Za god. 1900. gdje: Čović Anka, Dubrović Katica, Grzetić Marija, Kundić Anastazija, Kinkela Josipa, Mavrović Marija, Slavić Roza, Spinčić Ivana, Šepić Marija, Širola Milka. Gdjičice: Albertini Marija, Dubrović Brigita, Franki Katica, Grzetić Marija, Kinkela Marija, Kinkela Milka, Kundić Anka, Osujnak Emilija, Osujnak Ivka, Osujnak Vjekoslava, Spinčić Ivka, Šepić Ivka, Zahija Savica 2 K. Gdje: Franki Cila, Kinkela Josipa, Podolsak Draganka, Šepić Antonija; gdje: Albertini Ernesta, Grzetić Zorka, Jugo Marija, Kinkela Tereza, Puž Antonija, Slavić Roza, Šačić Ivka 1 K.

Razgovor

mej Juretom i Bortolom pred Vabrigom.

Jur. Bog daj zdravlje kume Bortule!

Bort. Vero, neka da zdraviti i dušu spastit. Ča mislite to Jure fabrikat, da ste pripravili to lipo kamenje?

Jur. E, ufamo se, ako Bog da zdravlje i sreću, da ćemo ovdj sagraditi jenu lipu kuću.

Bort. Za gospodu ali za kmeta?

Jur. Baš za gospodu i za kmeta.

Želimo spraviti u tu kuću gospodina, ki bi služta Boga i ljude.

Bort. Nerazumim Vas!

Jur. Namislili smo sagraditi školu i stan za svećenika, ki bi našu dieu učil

Boga molit i narod ljubit.

Bort. Pametno je to moj lipi kume; a ki Vam je dal to misto za kuću?

Jur. Mi smo ga lipo kupili za ga darovat onoj svetoj družbi, ka nam po-maže gradit škole i učit našu dieu.

Bort. Misto je baš lipo; a ki Vam plaća vožnju za kamienje.

Jur. A lipo bi bilo, da bimo mi još plaću pitali. Ovo činimo za našu dieu na rabotu i još ćemo činiti koliko budemo mogli, zač je ovo svela i potrebita stvar. Ter znate, da je čovik bez vire i škole kako i blago.

Bort. Lipo je to i pametno, kad ste tako složni.

Jur. Nismo baš svi ne, nego velika većina. Su mej nami neki brižni prodanci, ki govore, da bi šli i oni delat za plaću, ale da nemoru na rabotu.

Bort. Zašto nemoru?

Jur. Moru, moru, ma se boje po-reške gospode, zač su oni njihove pod-repnice.

Bort. Ča bi njim za to mogla gos-poda?

Jur. Da jih nebi više stili na delo. A johl je njima; ter vaik siću, vežu i muče se oni i njihove žene po gospodskih boš-ka, pak svejeno ništa nimaju. Mi se ne mučimo po tujem delu, pak ima kruha i vina za družinu i za trgovca, i gospodari smo doma i vani. Nebojimo se gospode ni nemarimo za njho prijateljstvo. One tužne podrepnice gledaju spod sebe kako i tači, zač znaju, da su prodali tilo i dušu talijanskoj gospodi.

Bort. Niki dan govoria mi je luštra glava, da se i ja podpišem za nesriču „Legu“, jer da su njemu obećala gospoda talijanska, da će valje zidati Leginu školu i da te ju darovati komunu.

Jur. Ter tako laje i po Taru, po Frati i po Vabrigi, ma ki bi njemu vi-rovat, bi mogal bez griha na veliki petak meso jist.

Bort. Ter u Vabrigi nisu nego dva, ki govore talijanski, a 500 ki govore slo-vinski ili hrvatski.

Jur. Baš je tako. Mi nemarimo ni za Legu ni za njiju školu. Ako ona želi pomoći talijanskim podrepnicam u Va-brigi, neka njim pokrpa i pokrije one zidine, ki će se sami porušiti — od mi-zerije.

Bort. Čedu da; talijanska gospoda vode samo za nos one brižne i tužne pro-dance. Oni ih više mrze i proklinju nego mi, jer znaju, da bi i njih prevarili, kad su prodali svoju krv, svoj jezik, materino mliko — sve — sve tilo i dušu svoju.

Jur. Bog im prosti grihe.

Bort. Vero će težko ako se nepo-kaju i nespokore.

Jur. Bog im razvilta pamet!

Bort. Amen Bože!

Filijalka
c. kr. priv. anstr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vrednostnih papirih na 4-dnevni odkaz $2\frac{1}{2}\%$,
30 — $3\frac{1}{4}\%$
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz $2\frac{1}{4}\%$,
8 — 3%
30 — $3\frac{1}{2}\%$

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih pa-pirih austrijske vrednosti, stupaju u kriepest nove taksu, 27. septembra, 10, odnosno 23. oktobra.
U Napoleonicih na 30-dnevni odkaz 2% ,
3-mjesečni — $2\frac{1}{2}\%$,
6 — $2\frac{1}{2}\%$

Okružni odjel.

U vrednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonicih bez kamata.

Doznančnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Risku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bialitz, Gablonz, Gndas, Sibinj, Inormst, Cielovec, Ljubljani, Linc, Olomuc, Reichenberg, Snaž i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vrednostih, diviza, kao takodjer uvočenje kupona i proti odbitku 1% provizije. Inkaso svih vrsti po najumjerenijim uvjetu.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjerenih uvjetu. — Kreditna pisma na kojod grad.

Uložci u pohanu.

Primaju se u pohanu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznančnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnim tečaju.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata, prozore jednostavno ili imitacijom drvaj, čela, na zgradama, kupališne sobe, ograde, Re-čel'a m'e svake vrsti, napise na staklu, žo-ljezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismeni-ja; bojadisu i pozlaćuju crkvene kipeve, sve sa cijenama tako niskim; da se ne boje nikakve utaknice.

Slitčne radnje preuzimljemo i za po-krainju.

Na zahtjev izrađujemo i nacrtje za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapcovanje.

Sa osobitim poštanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić
slikari.

Pula, Via Medolina br. 27.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svećat prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izrađujem sveće iz čistog zamjenjog pje-linjog voska (kakvo su propisane po sv. ohradiku) uz cijen:

Voštene sveće i duplire I (austrijski sastav) kg po K 4-40
Sveće i duplire I (talijanski sastav) 3- 3-
Sveće i duplire II 2-40
Tamjan lacrima I 2-40

II 3-
granis 1-20
Povosteno platno za oltare . . . . . m 2-
Stijenji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudbe u vrednosti od 20 K napried, po-šiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopac, svećar u Gorici.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom u Puli

Via dell' Ammiragliato 15.

Poblize viesti dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Gruma u Puli.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Poziv

REDOVITU GLAVNU SKUPŠTINU

„Posujilnice in hranilnice u Kopru, uknjižene zadruga z neomejenim poroštvom“, koja će se održavati u zadržnim prostorijama

dne 22. aprila t. g.

o 10 uri prije podae sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odborovo o djelovanju zadruga u godini 1899.
2. Izvješće nadzorstva o računima zadruga u godini 1899.
3. Izbor upravnoga odbora za godinu 1900.
4. Izbor nadzorstva za godinu 1900.
5. Eventualni predlozi.

Opaska: Ako se dne 22. aprila t. g. ne sastane po § 31. zadržnih pravila propisani broj zadrugara, održavat će se redovita glavna skupština u istom mjestu u istim prostorijama, o istoj uri i s istim dnevnim redom

dne 29. aprila t. g.

bez obzira na broj prisutnih članova.

U Kopru, dne 7. aprila 1900.

Odbor posujilnice i hranilnice.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice:

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, krojački majstor.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisacjeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna društva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to štanka naručivala. To jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljezjuje takodjer knjige itd.

Gospodarska zadruga u Kastvu.

Dne 25. marča bila je u Kastvu u velikoj dvorani Narodnoga doma redovita skupština te zadruge.

Dnevni red

redovito objavljen tiskanim pozivom od 10. marča 1900 svakomu članu, bio je:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izvješće revizionog odbora.
5. Izbor novog odbora.
6. Izbor revizionog odbora.
7. Razdieljenje gospodarskog orudja.
8. Različiti predlozi.

I. Pozdrav predsjednika.

Predsjednik dr. M. Laginja proglašuje u gura otvorenom redovitu glavnu skupštinu gospodarske zadruge u Kastvu za godinu 1900. Veseli se mnogobrojnom posjetu, tako da prisutni članovi nemogu naredno svi niti stati u dvorani. Da se uzmogne najlagljim načinom ustanoviti broj prisutnih članova, predlaže, neka vrzu na plitcu svaki po jedan novac od dva helera, ni više ni manje. To je učinjeno i nakon prebrojenja predsjednik proglasi, da je prisutno 277 članova, a njihovi novčići idu u korist školske družbe, sv. Cirila i Metoda podružnice Kastav. Kasnije njih je još dolazilo tako, da je skupština bila posječena od najmanje 300 članova.

II. Izvješće tajnika.

Postovani zadrugari! Hoću da vam na kratko očitam rad i poslovanje odbora gospodarske zadruge kroz prošlu upravnu godinu 1899. Iste obće od posljednje glavne skupštine od danas.

Kako vam je bilo javljeno već na zadnjoj glavnoj skupštini, podijelilo je c. kr. ministarstvo poljedjelstva našoj zadrugi pripomoć za prošlu godinu u iznosu od 500 for. Od toga novca kupilo je c. kr. namjestništvo zadrugi 20 kvintala sumpora, 8 kvintala modre galice ili vitriola i 12 škropilnica Vermorel, koje posljednje je pak zadruga polovično platila, jer je tako bilo naradjeno. Odbor je želio i molio c. kr. namjestništvo, da podijeljena podrpu od ministarstva dade zadrugi u gotovu novcu i da će zadruga, koja najbolje pozna potrebu zadrugara, sama odlučiti kamo i zašto, se ima podijeljena podrpu upotrebiti, ali u tom odboru nije mogao ništa postići, jer je bila stvar već uređjena i gotova. Nadamo se, da će nam se podrpu za ovu godinu i u buduće doznati u gotovom novcu.

Uz galicu poslatu od c. kr. namjestništva snizio je odbor cieni vitriola razpoloživoga za zadrugare za nekoliko novčića tako, da je svaki član zadruge u sniženoj cieni vitriola dobio nješto malo od podrpe podijeljene od c. kr. ministarstva. Kad bi odbor bio mogao dobiti podrpu u novcu, bila bi se ciena vitriola još više snizila ili na koji god drugi način razmjerno svakomu članu više pomoglo.

Medjutim možemo biti i s tim zadovoljni, a veseliti nas mora sam čin, da je visoka c. kr. vlada ipak uvidila, da treba pomoć i kmetski stališ. Nadajmo se, da će ona dati takve i još veće pomoći za ovu i sljedeće godine, da se laglje svladaju poteškoće i troškovi pri obdjelanju posjeda. U to ime podnesao je odbor molbu za podrpu na visoko c. kr. ministarstvo poljedjelstva i ove godine kako je bio molio i prošle godine, te se tvrdo nada, da će ju isto uvažiti.

Jedini prirod, od kojega može posjednik ovud utržiti koji novčić, jest vino, za to će odbor uvijek posvetiti najviše pažnje na gojenje loze, na koju od nekoliko godina ovamo dolaze mnoge različite bolesti.

Članovom razpačano je prošle godine u svemu 68 kvintala modre galice a bilo bi se još više, da je ina. Od poslanih 20 kvintala sumpora ostalo je još nezadivljenih 125 kg.

Radi dobave vitriola za tekuću godinu, obratio se je bio odbor još mj. oktobra p. g. na tvornicu kemičkih proizvoda u Aussig-u (Česka), koja proizvajda pšve dobri vrst i kojeg hvale svi zadrugari. Dok se je još bilo u pogodbi, dobili smo telegrafičku i zatim pismeno viest, da je tvornica cijeli proizvod predvidjen do konca maja već razprodala. Bojeli se odbor, da cieni vitriola neposkoće još više obratio se je odmah na više strana, da zajameći, koliko je od prilike potrebno za ovu godinu i pošlo mu je to za rukom. C. kr. kmetsko društvo u Gorici kamo se je jedan član odbora osobno uputio, odustupilo je zadrugi cijeli vagon, t. j. 100 kvintala modre

galice, uz cienu kako njega stoji, na čemu smo mu vrlo zahvalni. Vitriol stojiće se nas oko 31 nč. po kg. Cienu, uz koju će ga se dati članovom i gdje će ga oni moći kupiti, javiti će se kasnije. Na svaki način dvesti će ga se cijenje, nego li će biti ona prava vrst nigdje u trgovini. Svaki član moći će uzeti za svoju porabu, koliko bude htjeo, samo valja da se izkaže sa knjižicom, da je sbljga član.

Da se za članove zadruge dobavi i potrebit sumpor nije se odbor još ove godine mogao odlučiti; nu ako to skupština želi, odbor će i to dobiti ili na koji drugi način ići na ruku.

Kako vam je još lani javljeno bilo, odbor je odustao od toga, da za pojedine krajeve kupuje bikove liiti junice za razplod. To je zadrugi bilo preskupo, radje davati će novčanu pripomoć za uzgoj domaćih junčica dobre pasmine i pripomoć onim, koji bikove drže. Tako je u odborskoj sjednici dne 8. jenara t. g. odlučena pripomoć za držanje bika: Antunu Marčelja Tonaževa iz Marčelji 20 for. (40 K), Ivanu Širola Markovu iz Bručići 15 for. (30 K), Peščici Matu iz Sroki i Bačić Ivanu iz Jurčići po 10 for. (20 K), a Radetić Franu iz Trinajstići izručilo se na uzgoj mladog junčica dobre pasmine i još dalo 10 for. (20 K) pripomoći.

Za osjguranje blaga unisla je prilicna svotica. Od toga bila je odštećena petiorica od njih, kojim je crnkula krava, najme: Mihelić Frana iz Kucei, Jelovica Mate iz Bručići, Lutić ud. Marija iz Sroki, Lutić Ivan iz Saršoni i Srdoč ud. Jelena iz Srdoči svaki po 28 for. (56 K).

Da se zadovolji želi većine članova, tražio je odbor već više vremena, gdje bi mogao dobiti rozgr amerikanske loze iz predjeia, gdje još vinogradu nisu okuženi sa filokserom. U tu svrhu obratio se je na zemaljsko knjižno vijeće u Poreču i na c. kr. vladu. Ova posljednja dobavila nam je 10 000 komada rozga, od kojih svaki član je jur dobio ili će dobiti oko 20 komada. Valja mi upozoriti, da te rozge dobro uspejavaju samo u crvenoj zemlji. Da nam je dobavilo stogodi zemaljsko kulturno vijeće, bio bi svaki član dobio više. Medjutim za pokus biti će i to dosta, ako se samo rozge budu primile, a odbor će gledati, da jih još dobavi.

Zadruga ima u svemu 98 škropilnica, od kojih su samo 2 posvema pokvarena i nisu više ni za popravak. U proračun za tek. god. uvršteno je za dobavu nekoliko novih i za popravak starih. Gdjegod se koja pokvarena nalazi, neka ju se donese blagajniku i on će pregledati ju i provoditi da se popravi. Nevalja s tim čekati, nego čim prije to učiniti, da kad bude vrieme škropljenja, budu sve škropilnice u redu.

Obzirom na veliki broj škropilnica moći će se svi članovi obredati sa škropljenjem, samo treba da budu na ruku jedan drugomu. Ako jih je gdjejed razmjerno pre malo, neka se to prijavi odboru, koji će stvar razviditi i urediti.

Preporuča se članovom, da paze na društveno orudje kao na svoje i da neprouzročuju zadrugi nepotrebitih troškova za popravke.

Mješića za sumporanje ima zadruga u svemu 50. Ako se popol pojavi kako ove zadnje godine, biti će ih to pre malo, nu zato će odbor gledati još nekoliko kupiti jih i danas će se jih medju članove na sreću podieliti 40 komada.

Od drugih sprava i orudja ima zadruga još 3 torcula, 2 pluga i 3 rezalnice.

Broj zadrugara porasao je znamenito. Koncem 1898 bilo jih je 355. Tečajem 1899 pristupilo jih je na novo 96 tako, da je stanje dne 31. decembra 1899 451. A od nove godine pristupilo jih je opeta nešto oko 50. Najjači broj zadrugara izkazuje županija Brnčićeva.

Zaključujem ovo izvješće željom, da Bog dade, da zadruga bude i napred liepo napredovala, da broj njezinih članova od godine do godine bude uvijek rasti, pak da napokon svi uvide, da je i seljačkom stališu zajamčena budućnost i napredak jedino udruživanjem, jer udruženi možemo mnogo više, nego li svaki za se.

Srdračna vam hvala na povjerenju, koje ste imali u mene birajući me odbornikom; žao mi je, da obtečen drugimi poslovima više nebi primio pod nijedan način i radi toga molim, da mešice mene birate koga drugoga.

Dužnost mi je na posljedku, da vam zahvalim, te ste došli u tolikom broju na skupštinu, kličem vam: Bog vas poživi!

Skupština odzdravi živo tajniku g. M. Šepiću, kad je završio svoje izvješće.

Predsjednik opazuje, da će razpravu o tom otvoriti zajedno sa onom o računih društvenih. Slijedi

III. Izvješće blagajnika.

Blagajnik zadruge g. Vjekoslav Jelusić čita i tumaći stavke obračuna za god. 1899, a zatim proračuna za god. 1900, koji su sastavljeni kako slijedi:

Račun gospodarske zadruge u Kastvu za god. 1899.

Prihod.

Ostatatak kao račun god. 1898 . . . for. 157⁸⁰/₂

I. Članarina:

a) od članova po 1 for. . . . . 441[—]
b) od članova po 30 nč. 132³⁰

II. Novci posudjeni

III. Prihod društvenih poduzeca

IV. Interesi ulozenog novca

393

V. Lovne karte (po odbitku 20 nč. pošt.)

132³⁰

VI. Prihod za voćnjak u Klani

101⁶⁶

VII. Od zemaljskog vieća u Poreču

982

VIII. Razni prihodi

Svota prihoda . . . for. 978⁸¹/₂

Razhod:

I. Pisarnički paušal

for. 40[—]

II. Izložbe

III. Pripomoć u napredjivanju gospodarstva

220[—]

IV. Dobava sjemena, orudja i blaga

461⁶¹

V. Novci uzeti na posudu

VI. Prinos listu „Naša Sloga“ za gosp. dio

VII. Novac ulozen na kamate

VIII. Razni troškovi

57³⁸

Svota razhoda . . . for. 778⁹⁹

Ukupni prihod . . . . . for. 978⁸¹/₂

potrošak 778⁹⁹

Višak dne 31. decembra 1899. for. 199⁸²/₂

Proračun za god. 1900.

A) Prihod (Pokriće).

1. Članarina . . . . . K 800[—]

2. Povišak za sjeguranje blaga . . . . . 280[—]

3. Darovi . . . . . —

4. Prihod od društvenih poduzeca . . . . . —

5. Interesi ulozenog novca . . . . . —

6. Prihod od takse lovnih karta . . . . . 240[—]

7. Prinos zamaljskog kulturnog vieća:

a) za škropilnice . . . . . 100[—]

b) za nabavu bikova . . . . . 100[—]

8. Razni prinosi . . . . . —

Ukupno . . . K 1520[—]

B) Razhod (Potreba).

1. Uprava:

a) pisarnički paušal . . . . . K 40[—]

b) blagajniku . . . . . 20[—]

c) za brigu i pohranu zadrugnog orudja . . . . . 20[—]

d) občinskim dvornikom za uručivanje poziva itd. . . . . 20[—]

2. Izložbe

3. Pripomoć za napredjivanje gospodarstva:

a) za pčelarstvo . . . . . —

b) odškodnina za blago, koje crne . . . . . 280[—]

c) upisnina dvojice članova u društvo sv. Jeronima . . . . . 20[—]

d) za predbrojbu na male gospodarske listice 1040

4. Dobava orudja, sjemena i blaga:

a) pripomoć za uzgoj bika . . . . . 200[—]

b) škropilnica . . . . . 120[—]

c) Mešića za sumporanje . . . . . 80[—]

d) popravak društvenog orudja . . . . . 200[—]

e) orudje za izdruživanje na glavnoj skupštini . . . . . 200[—]

5. Dobava amerikanskog trsj . . . . . 80[—]

6. Pripomoć listu „Naša Sloga“ za gospodarski dio god. 1900 . . . . . 20[—]

7. Novac ulozen na interese (2 temeljne glavnice po 20 for.) . . . . . 80[—]

8. Razni nepredvidjeni troškovi 129⁶⁰

Ukupno . . . K 1520[—]

IV. Izvješće revizionog odbora.

Predsjednik čita iz društvene glavne knjige izjavu, koju su podno računa za god. 1899 napisali i podpisali pregledači računa gg. pop. Niko Butković i posjednici Ivan Vlašević i Mate Srdoč-Marković.

Izjava se glasi, da su pregledači pregledali račune dohodka i troška, dokaze od njih i upise, te su našli sve u redu.

Revizor, član Mate Srdoč-Marković potvrđuje ustmeno što je napisano, izvješćujući, da su podušeavno razpitali cijelo poslovanje zadruge.

Pr predsjednik daje na razpravu sva ta izvješća, da se javi, tko bi jim kakve opazke imao. Neima prigovora. Pri glasovanju odobrili su članovi dignućem ruke izvješće tajnikova, obračun za 1899, proračun za 1900 i uzeli na znanje izjavu revizionog odbora.

Poslje toga prelazi se na

V. Izbor novog odbora.

Prihvaćena je bez prigovora ova imenica:

1. Dukić Fran, 2. Jelusić Vjekoslav, 3. Jelusić Kazimir (načelnik obćine), 4. Kinkela Vjekoslav, 5. Laginja dr. Matko, 6. Lučić Anton Roškić, 7. Mavrić Fran, 8. Serdoč Mate-Marković, 9. Spiničić Kuzma, 10. Trinajstić, Mate-Matićac. Svi ti, osim Mate Serdoča bili su do sada u odboru. On je ustupio na mjesto M. Šepića, koj sa školom i nacrti za obćinu ima toliko posla, da se nemože baviti sa poslovima zadruge.

VI. Izbor revizionog odbora.

Za pregledače društvenih računa izabrani su: Šepić Mate, rav. učitelj delavske škole. Vlah Ivan Vicić, posjednik u Jurčići. Blečić Vice Šavajin, posjednik u Serdoči

VII. Podieljenje.

Na sreću su odlučeni za doživotne članove književnoga društva sv. Jerolima zadrugari Tuhtan Anton iz Jurčići i Puž Anton iz Pabri.

Po jedan sumporni njih zapao je sledjećih 40 zadrugara upisanih u imeniku po broju kako ovdje:

- 141 Rubeša Frane, Kućeli,
- 425 Bakarčić Andre, Pabri,
- 39 Saršon Anton Ivančić, Saršoni,
- 94 Spiničić Jerolim, Spiničić,
- 408 Rubeša Ivan, Kastav,
- 185 Kukančić Mate Brnčić,
- 335 Ružić Josip, Marčelji,
- 234 Bradičić Ferdinand (Rubeši)
- 405 Spiničić Anton, Pabri,
- 216 Jelusić Mate, Brnčić,
- 314 Serdoč-Marinčić ud. Pepa, Matulji,
- 448 Sušan Ludovik, Jušići,
- 387 Benaš Frane, Marčelji,
- 409 Matejčić Frane, Zamet,
- 352 Ferlan ud. Ludovika, Kastav,
- 440 Mulac-Tramp Josip, Zamet
- 8 Jelusić Kazimir, Kastav,
- 364 Brnčić Mate, Brnčić,
- 344 Šepić Fran, dol. Rukavac 42.

Gospodarske viesti.

Stari grašak (grah). Stari grašak biti će dobar kao sveži (zelen) ovako: Moći ga u vodi hladnoj 12 do 15 sati (od večera do jutra.) Odlij vodu, te pokrij grašak krpom i metni na toplo mjesto. Za 24 sata početi će grašak klicati, u njem se stvori slador i sada ga metni kuhati, pa da vidiš kako će biti stadak i vrlo uokan.

Čišćenje voćaka od gusjenica. Sad je upravo doba, a i krajnje vrijeme, da se voćke čiste od lepiroviti gusjenica, što su se još prošlog ljeta izlegle i na granju voćaka zavile. Da se ti zapređi, kao i druga gamad, što se u pokotinih i pod korom voćaka nalaze, čim prije uklone, u našem je vlastitomu interesu, ne čekajmo dakle, da nas oblasti na našu dužnost opominju, da nas za nemarnost i neizpunjavanje izdatnih naloga bilo globom, bilo zatvorom kazne, već to činimo u potpunom uvjerenju, da si tim korišteno i plodovitost voćaka pospješujemo. Stjetimo se prošlih godina, kako su na mnogih mjestih voćke početkom ljeta bile gole, kao u sred zime. Pa čija to bijaše šteta, da ne kažemo i sramota, nego upravo naša. Ovaj posao ne iziskuje bog zna kakova truda, a sad se lahko obavi, jer još nisu nastali poljski poslovi; pa i da jesu, i ovaj se bez oklijevanja obaviti mora. Tko dakle nije ovoga rada obavio neka se požuri, da ne zakasni. Ovom zgodom napominjemo i preporučujemo, da se sve voćke vapnenom rastopinom namažu i to što više t. j. ne samo deblo, već i sve deblje grane i ogranke. Tim će se uništiti kukci pod korom i sva mahovina i lišaji, kora se uzdrži zdrava, voćka bolje rodi i tim nam naplaćuje taj mali trud.

Ranjeno noge. Ako su ti uski postoli noge ranili, uzmi sveže jajc, oprezno ga otjusi, da ne prekeže onu tanku kožicu, tada uzmi te kožice i metni na vlačnu stranu t. j. na ranu i ostavi dok se posuši, pak tada obuci čarapu (nogavicu). Pod tam kožicom od jajeta zacijeli će ti rana za par dana.

Da sjeme jednako niče i brzo poraste. Uzmi golubjeg i kokosjeg gnoj,

metni ga u posudu, nalij vode ili gnojnice i pusti, da par dana prevrije. Sada primetni tomu pepela, te pomješaj to sa sjemenom, koje kaniš u proljeće sijati, pa da vidiš čuda, kako će bujno i brzo rasti.

Švabe (bakulji) u kuhinji. Malo će se naći kuće, u kojoj ne ima ove odurne gamadi, a oterati ćeš ju, ako pospeš sveže cvieća od bazgovine na ona mjesta, gdje se zadržavaju.

Ne mećite paučine na ranu. Običaj je u našem narodu, da stavlja na svježu ranu paučine, da će mu ova tobož krv zaustaviti i ranu izliječiti. Da je takav liek pogibeljan, svjedoči nam nesretan slučaj, što se je nedavno u Šlezkoj dogodilo. Neki gospodar, raniv se na ruci do krvi, metne na ranu paučine. Za dva dana otekle mu je ruka silno a za nekoliko dana umro je u silnih mukah, jer mu se bijaše paučinom krv otrovala

Kako ćeš uzdržati svježe pobrano cvieće? Za čuvanje svježeg cvieća, preporučaju se razni načini, naprama vrsti dotičnog cvieća i napram dobi godine. Kao glavno pravilo pričuvanja cvieća, valja da služi način življenja dotičnog cvieća bez razlike, znamo, da one primaju svoj sok iz zila, pa kad se cviet odkine ili odreže, da prestane svaka sveza sa žilama, odnosno svako dalje primanje sokova. Izim toga, ako se obrano cvieće drži u ruci ili u toploj sobi, povećava se isparivanje vode iz njega, pa bez novog dodatka brzo povećne. Da se uzdrži pobrano cvieće svježe, ono se obično stavlja u hladnu vodu, barem drskom, ali držanje cvieća u hladnoj vodi nije poništeno dostatno, da se produlji njegova trajnost. Da pobrano cvieće više potraje, hoće se, da mu je držak posve gladko prerezan, jer na posve gladkom zarezu laglje upija vodu; a s druge strane valja vodi dodati smrvljenog drienog ugljena, par komadića kanfora i malo čipavca (salmiaka). Kidati cvieće rukom ili ga brati nožicama nevalja, jer takovim postupkom izgnjeće se stanice na drzku, pa cvieće nima nikakove koristi od stajanja u vodi; dočim, kako što smo rekli, ako se odreže ostrim nožem zareza ustane

- 253 Peščica Josip, Sroki,
- 126 Beneficij sv. Mikule (župnik-dekan), Kastav,
- 240 Ströla Anton, Brnčići,
- 267 Jurinač Pepa, Kastav,
- 98 Spiničić Anton, Brnčići,
- 424 Krstov Josip, Vasanska,
- 194 Kinkela Josip, Zvončica,
- 157 Jugo Ivan, Brnčići,
- 229 Jardaš Ivan, Marčelji,
- 245 Lučić Josip, Marčelji,
- 166 Sušan-Marko Frañe, Jurčići,
- 261 Blečić Vice Šavajin, Serdoči,
- 297 Andrečić Andre, Vasanska,
- 336 Lučić Mate Garić, Marčelji,
- 429 Ferlan Frane, Pabri,
- 383 Črnčić Ivan, Kućeli,
- 378 Marčelja Ivan, Marčelji,
- 277 Kinkela Anton, Zvončica,
- 389 Aničić Vice, Trinajstići,
- 349 Perman Ivan, Spiničići,
- 121 Marčelja Mate, Marčelji,

Te mjehove izradjuje domaći obrtnik. Tako se pomaže svojega, društvo na više laglje kupi i šire se korisne sprave medju zadrugarima.

VIII. Različiti predlozi.

a) Predsjednik razlaže skupštini zalibože poznatu stvar, kako je nakon zavedenja tako zvane klauzule o pogodnoj uvoznini talijanskog vina u našu državu, od god. 1892. ovamo talijansko vino poplavilo naša tržišta. Svaki je pametan već unapred znio, da naše vino neće u Italiju, jer ga je tamo dosta i previše, nego da će talijanska vina ovamo na škodu domaćih. Zastupnici hrvatskoga naroda dosta su se borili proti tomu, al je bilo uzalud. Zapadna Istra imade ogromnu škodu zato, jer mora izpod cijene prodavati svoj proizvod, da bude koliko uzdrži konkurencu talijansku, a istočna Istra, osobito Kastavščina, ima škodu od toga, što dalmatinska vina, nemoguće pred talijanskim drugarima, idu ovamo.

Uvoznina na talijanska vina nesmije se već pustiti onako nizka, kako je s klauzulom, to jest 3 for. 20 nč., na mjesto 20 for. u zlatu po svakom metarcantu.

God. 1902. ima se obnoviti pogodba s Italijom. Zato pojedinci i zadruge imaju pravo i dužnost, da daju čuti svoj glas u toj stvari, neka vlada znade i neka ima u odlukah naroda uporište, da može reći talijanskoj vladi, da nesmije u nas više širiti večega ne-

zadovoljstva i glada i nevolje, a da se drugi site na našu škodu.

b) Pita skupština, hoće li glasovati odluku, čiji rešoluciju proji vinskog klauzuli, koja se odluka glasi:

«Kmetovi kastavske mjestne obćine i onog dijela veprinačke obćine, koj pripada ovoj zadruzi, danas na skupštini 25. marća 1900, izjavljuju, da bi upravo pogodno bilo, da i nadalje čstane u kreposti klauzula o pogodnoj carini na talijanska vina, i odlučuju, da se visokoj vladi dađe na znanje želju i krvavu potrebu ovoga naroda, da se u pregovorih za obnovu carinske pogodbe s Italijom na svaki način ukine klauzula o sniženoj carini na vino i da za talijanska vina uvoznina bude isto tako visoka, kao za druga, koja podpadaju najvišoj carini.»

Ta je resolucija primljena jednodušno dignućem ruke, a neki viču, da će i klobuke u zrak, ako je potrebno još kakove privole.

b) Član g. P. Niko Butković, ravnatelj dječačke pučke škole u Kastvu, koj se hvalovriedno bavi također gospodarstvom, pokazao je članovom novo oruđe za ciepljenje loze i obavljanje ciepa sa naročito za to pripravljenimi čepovi od plutu.

c) Predsjednik mu u ime skupštine zahvaljuje na pouki i trudu.

d) Oglasuje se zadrugarom, da je na podieljenje nešto rozga i sjemena dobre vrsti pese, što su mnogi zadovoljno uzeli. Zatim je skupština završena u najljepšem redu, kako je i tekla.

Odmah iza skupštine sastao se je u sjednici novoizabrani odbor, da se konstituira.

Imenovani su jednoglasno:

a) za predsjednika za god. 1900, 1901 i 1902-g. dr. M. Laginja.

b) za njegovog zamjenika g. Fran Dukić,

c) za blagajnika g. Vjekoslav Jelusić — svi kao do sada, za tajnika izabran je, obćinom, da se pisarski poslovi, množaju sve više, g. Nikola Žic, obć. likvidator, koj se je takovim tajničtvom jur bavio pri gospodarstvoskoj zadruzi krčkoj, pak je vješt poslovanju.

Po zakonu prijavljeno je imenovanje predsjednika i njegovog zamjenika, putem kot. oblasti u Voloskom, c. kr. Namjestniku, koj ima onaj izbor potvrditi. Čim stigne odgovor, odbor će se sastati za razpravljajuje u korist društva.

KASTAV, 5. aprila 1900.

Gospodarska zadruha.

Književne viesti.

Književna viest. Iz Dalmacije piše Iso Kršnjavi, Zagreb 1900. Tisak kralj. zemaljske blagajne. Naklada knjižare L. Hartmanna (Kugli i Deutsch).

Poziv na predplatu. Gosp. Emilij Laszowski pristav kr. zem. arhiva u Zagrebu, pozivlje na predplatu na sjajno djelo štoga ga misli izdati uz suradništvo gg. dr. Milana Senoe i Dragutina Hira pod naslovom: „Naše povjestne gradjevine“, album gradova, građina, samostana i drugih drevnih te historičkih gradjevina naše domovine s topografskim i historijskim opisima. „Naše povjestne gradjevine“ inat će formal velike četvrtine, a tiskat će se na jakom i finom papiru (kromopapir). Izlazit će u svezcima na 3½—4 ark. Svaki svezak imat će popriečno 6 slika na cijeloj stranici. Deset svezaka činit će knjigu (tom). Cijelo djelo obzemat će 3—5 knjiga. Ciena bit će za one, koji se predblježe nanj, po knjizi 15 kruna (po svesku K 150), a za druge 20 kruna (po svesku 2 K).

Glavna skupština društva sv. Jeronima u Zagrebu. Dne 8. pr. mj. održana je pod predsjedanjem prečastnog g. opata dra. Srećka Suka. Pošto je predsjednik s nekoliko riječi pozdravio skupštinarne, pročitao je urednik i tajnik dr. Jambrakovič izvještaj, u kome se najprije spominje smrti druztvenog blagajnika dra. Dočkala; a za tim se črta stanje društva. Društvo je izdalo poznate četiri knjige. Članova broj društvo i to doživotnih 14.806, a krunaša 4553. Sva imovina društva iznosi 304.426 kruna. Druztvu su darovali kr. zemaljska vlada 1400 kruna, a osim toga preuzvešul gospodin biskup Strossmayer 200 kruna, hrv. dion. vjersijska banka 200 kruna, kanonik Budkic 100 kruna, i Sofija Rumpler 100 kruna. Oporučno su ostavili druztvu pokojni župnik Laus 100 kruna i Vilim Korajac 2 dionice zemunske kredionice.

gladka i sfanice mogu da upijaju vodu, da se dalje uzdrži cvieće, valja svaki dan mienjati vodu, a isto je tako uputno, svaki dan iznova porezati ostrim nožem komadićak drzka, a da je upijanje vode laglje. Bolje je laglje nego li u vodi, uzdrži se cvieće u mokroj prizini, kojoj je pomješano naravnasene mahovine, i kojoj se doda malo kanfora i čipavca. Ako se ima cvieće poslati na dalek put, nevalja ga obrati zadnji čas prije nego li se omola, nego nekoliko sati prije. Inali se cvieće odprimiti u jutro, valja ga pobrati u večer, inali se odpošlati u večer, valja ga pobrati u jutro. Kroz to vrijeme drži se cvieće u vodi, a da se držak napoji sa onoliko vode, koliko će je trebovati na puovanju. Ako na putu ipak cvieće nešto protpri, valja ga razmoliti dok ga se primi, porezati mu držke ostrim nožem, pa ga staviti u mlaku vodu, kojoj se doda malo žeste ili malo čipavca. U mlakoj vodi drž se uronjeno povelio cvieće jedno desetak časova, a onda se izvadi, razastre po vlačnoj mahovini i smješti na hladno mjesto. Posve nježne vrsti cvieća ne šalju se na put, ako se prije ne izmažu arabskom gumom, i to ili cio cviet, ili što je važnje sredina cvieća, gdje su pestičić i prašnjaci. Za rečenu svrhu rabi se smjesa od arabčke i tragantske gumie na jednake dijelove. Melkim kistom namoćnim u ovoj gumi poput vode, namažu: se pestić i prašnjaci, pa se onda pričeka da se guma na istih pošuši. Ovim postupkom, ako se još nuzto i latice cvjeta namažu gumom, može i najjezljivije cvieće potovati više dana. G. P.

Najveća kuhinja na svjetu. U Berlinu, glavnom gradu Prajeke i ciele Njemečke, otvorena je ogromna kuhinja, u kojoj se danonice pripravlja objed za šest tisuća (6000) ljudi. Od tih se tisuća nasiti u samoj kuhinji, a za pet tisućah njih vozi se objed po gradu, jer je grad ogroman (imade do dva milijuna duša), da bi svaki mogao prispjeti na objed. Plaća se za objed 6 nč., te se za to dobi meso, juha (čorba) ili drugo sovivo. Budući je takav jeftini objed za sirotinju veoma povoljan, to su odlučili razširiti kuhinju za 12 tisuća ljudi.